

Θαλασσινό εγκώμιον ελευθερίας και γυναικών

«Κανέννας μην
λιγοψυχήσει.
Τα χέρια στο τιμόνι.
Πρόσω.
Πρόσω ηρέμα»
Οδυσσέας Ελύτης

Κουρσεύοντας ξένα ιστιοφόρα στο Αιγαίο του 19ου αιώνα. Μια εκμυστήρευση περιπετειώδους και πολύπαθου βίου εν είδει ημερολογίου καταστρώματος. Μια μυθιστορηματική βιογραφία. Ένας ελεγειακός ύμνος στην ελευθερία, στη θάλασσα, στις γυναίκες. Το τελευταίο βιβλίο του Τεό Ρόμβου «Γεώργιος Νέγρος - Ο τίγρης του Αιγαίου» (εκδόσεις «Πανοπτικόν»).

Μακριά από τον κόσμο της ανταγωνιστικότητας και του χρήματος, πιστεύοντας στις μικρές κοινωνίες της συντροφικότητας και της συλλογικότητας, ο αντικορφορμιστής και ακτιβιστής σε θέματα περιβάλλοντος Ρόμβος ζει εδώ και 20 χρόνια στην Ανω Σύρο με τη σύντροφό του Χαρά Πελεκάνου, με την οποία έχουν 35 χρόνια κοινής ζωής (περιπλανήθηκε στη νιότη του σε διάφορα μέρη του κόσμου, έφτιαξε ταινίες για σινεμά, τηλεόραση, δημιούργησε βιβλιοπωλείο μεταπολιτευτικά στα Εξάρχεια, όπως και το περιοδικό «Τρύπα», για να αφοσιωθεί στη συνέχεια στο γράψιμο).

Εχοντας στο ενεργητικό του οκτώ βιβλία βιοματικής χροιάς πλάθει λογοτεχνικά το βίο ενός υπαρκτού πειρατή από τη Σάμο, του Γεωργίου Νέγρου, που έδρασε στο Αιγαίο σε μια εποχή έντονων κοινωνικών ανισοτήτων στα μέσα του 19ου αιώνα.

Διαβάζοντας μικρό παιδί πειρατικές ιστορίες στα κλασικά εικονογραφημένα, βλέποντας θαλασσινές περιπετειώδεις ταινίες, ακούγοντας αφηγήσεις πολυταξιδεμένων ναυτικών σε χωριά... ταξίδευε κι αυτός. «Με συνέπαιρναν οι ιστορίες όλων εκείνων των παστωμένων με το αλάτι της θάλασσας ανθρώπων που παλεύανε ολημερίς με τα στοιχειά της φύσης, που δίνανε αγώνα ύπαρξης με τα μικρά τους σκάφη στα φουρτουνιασμένα πελάγη και παθιάζονταν στη μοναδική αίσθηση ελευθερίας που δίνει η θαλασσοπλεύση. Ήταν οι γενναίοι μου ήρωες που δε λογαριάζανε το θάνατο και αψηφούσαν κάθε εξουσία αφού παίρναν στα χέρια τους το πεπρωμένο τους». Για να προσθέσει ότι «αγναντεύοντας το χωρίς τέλος πέλαγος, τον αχανή ορίζοντα από το φρουριακό οικισμό της Ανω Σύρου», θέλησε να αφηγηθεί «τη ζωή και την ιστορία της πολυνησίας του Αιγαίου».

Το εξώφυλλο του βιβλίου του Ρόμβου για τον Έλληνα πειρατή Γεώργιο Νέγρο Για να ζωντανέψει τον αντιήρώα του και την εποχή του έψαξε και βρήκε στοιχεία σε εφημερίδες εποχής, σε συμβόλαια, δικόγραφα, σε διαταγές της Οθωμανικής Ηγεμονίας Σάμου και του Ελληνικού Βασιλείου, σε έγγραφα της δημαρχίας Ερμούπολης.

Ο Γεώργιος Νέγρος γεννήθηκε το 1807 στη Σάμο και ανέπτυξε μεγάλη πειρατική δράση στα τελευταία δώδεκα χρόνια της ζωής του, μέχρι που τελικά το γαλλικό πολεμικό ναυτικό κατάφερε να τον εγκλωβίσει σ' ένα σύμπλεγμα νησιών, νότια της Σάμου, στους Κορσούς, τον Σεπτέμβριο του 1851, όπου και τον ξεπάστρεψαν με τη βοήθεια ενός αποσπάσματος Σαμιωτών.

Με γοητευτικά μυθιστορηματικό τρόπο ο Ρόμβος αναπαριστά τον τελευταίο χρόνο της ζωής τού Μαύρου, βάζοντάς τον σε πρώτο πρόσωπο να ξεδιπλώνει τον πολυτάραχο βίο του. Ρεσάλτα, κουρσέματα, μάχες, φονικά, λάφυρα, καταδιώξεις, κρησφύγετα σ' ερημονήσια, δύσκολες συνθήκες διαβίωσης. Να συλλογιέται, να φουρκίζεται, να ρεμβάζει, να λαχταρά γυναικείες αγκαλιές, να έχει τύψεις για το άδικο αίμα που έχει χυθεί, να γαληνεύει παίζοντας μαντολίνο, να ξεχνιέται φουμέρνοντας παυσίλυπο.

Παράλληλα δημιουργεί την ανθρωπο-γεωγραφία του Αιγαίου πριν από 160 χρόνια. Νησιά, μικρονήσια, χωριά, πόλεις. Το κοινωνικό-πολιτικό οικοδόμημα της εποχής, οι ξένες δυνάμεις, το οθωμανικό κράτος, το ελληνικό κράτος, οι τοπικές νησιώτικες κοινωνίες. Με ιδιαίτερη μνεία στο λιμάνι της Σύρου, στην Ερμούπολη, όπου ανακατεύονταν τότε κάθε καρυδιάς καρύδια (έμποροι, κλέφτες, νταβατζήδες, πόρνες κ.ά.)

Σ' αυτό το περήφανο και αδιέξοδο κυνήγι ελευθερίας εν πλω, με το θαλάσσιο και θηλυκό ορίζοντα να τον συντροφεύουν και να τον ξεμυαλίζουν, αξιοθαύμαστος είναι ο χειρισμός της ελληνικής γλώσσας από τον Ρόμβο. Χυμώδης γλώσσα εποχής, σχεδόν... παπαδιαμαντική (συνυπάρχουν η λόγια, η δημοτική, η αιγαιοπελαγίτικη, η μικρασιάτικη, η αργκό). «Έχω ξεψαχνίσει άπειρο χαρτομάνι για να έχω τη δυνατότητα να μιλήσω και να σκεφτώ σ' αυτή τη γλώσσα. Επίσης ζώντας στα νησιά αρκετά χρόνια έχω καταγράψει τύπους και εκφράσεις της νησιώτικης διαλέκτου που επιβιώνουν ακόμη», σημειώνει ο συγγραφέας.

**** Καλά ταξίδια. Βίρα τις άγκυρες.**

Γιώργος Βιδάλης, Ελευθεροτυπία, 12 Ιουλίου 2013